

ДЖЕРЕЛО

лемківський альманах

Березень 2019

випуск 1

75-ті роковини початку депортації українців з Польщі

22 листопада 2018 року Верховна Рада України прийняла постанову про відзначення у 2019 році початку депортації автохтонних українців з території Польщі. Основним автором проекту постанови є народний депутат Андрій Антонищак. У тексті Постанови зазначено (випримики):

"Протягом багатьох століть автохтонні українці на цих територіях зазнавали постійних утисків та переслідувань від колонізаторів за свою віру, мову, землю, численних людських жертв, духовних й матеріальних втрат, неодноразових примусових виселень.

Процес виселення супроводжувався грубими порушеннями прав і свобод людини і громадянина ... що призвело до руйнування української культурної та історичної спадщини, поставило під загрозу знищення низки етнографічних груп українського народу. Практично зупинено тисячолітнє існування найзахіднішої гілки українства".

Постанова є законодавчою підставою для відзначення на державному рівні 75-х роковин початку депортації автохтонних українців з Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Підляшшя, Любачівщини, Західної Бойківщини у 1944-1951 рр. та забезпечення належних організаційно-правових умов проведення відповідних заходів, а також

встановлення другої неділі вересня

Днем пам'яті депортації автохтонних українців з Польщі.

Несправедливий насильницький характер операції "Вісла" стосовно українського населення, що не евакуювалось з Польщі до липня 1946 р., багато поляків не схвалювали. В листі на ім'я першого секретаря ЦК ПРП Владислава Гомулки група поляків із Кросно писала:

"Сьогодні в ярмаркові дні на вулицях Кросно даремно шукати постаті лемка, вбраного в саморобну вовну. З далеких гір приводив він до міста худобу, привозив дерево, зібране домашнє полотно, а струнка лемкиня в казково кольоровому одязі пропонувала до продажу гриби і всілякі лісові ягоди. Але не лише Кросно, але і всі міста на Підкарпатті ґрунтуються на тому вартісному лемківському елементі, хоч би назвати: Ясло, Бич, Горлиця, Новий Сонч відчують дошкульну втрату тих милих гірських людей. Міський житель зауважує, що зменшується рух, не стає людей, "якби нам хто руку відтяв"... величезний смуток тягнеться від тих опустілих напіврозвалених садиб, що дивляться отворами (oscodolami) вибитих вікон і вивернутих дверей. Лемківщина робить пригноблююче враження величезного цвинтару...

Терор і варварство, з якими викинуто наших братів з відвічних і ними укоханих садиб, залишиться в історії чорною плямою на нашій молодій робітничо-селянській республіці".

Засновник видання: Пустомитівське районне об'єднання лемків

Редакційна колегія: Володимир Шуркало, Володимир Гутник, Ігор Дропа,
Микола Крупей, Володимир Чабан

Контакти: 067 750 2754 (В.Ш.) 067 360 0692 (М.К.) 097 465 5891 (В.Ч.)

E-mail: mykola.krupey@gmail.com

Видання задумане як всеукраїнський альманах.

До співпраці запрошуються зацікавлені лемківські організації.

На першій сторінці обкладинки джерело в нині неіснуючому селі Радоцина на Лемківщині. Джерело було освячене і мало велику шану у місцевих жителів. Його воду вважали цілющою. На початку 90-х дбайливі руки вихідців з Радоцини впорядкували цей дарунок природи - розчистили, обложили камінням.

Лемківська ватра у Зимній Воді

1

В останні суботу-неділю серпня 2018 року у Зимній Воді вже вчетверте відбувся лемківський етнофестиваль. Перш за все привернула увагу велика підготовча робота, виконана місцевою сільською Радою. Якщо перші фестивалі проводились під відкритим небом, а гості могли присісти хіба-що на солом'яні брикети, то цього разу від щедрого сонця чи раптового дощика можна було сховатися у просторому тентовому «залі» із зручними стаціонарними лавками. Технічне оснащення сцени забезпечило якісну трансляцію на всю територію святкового дійства

Під надійним дахом сонечко не підсмажить і дощик не розмочить

*Серед святкового різнобарв'я особливу увагу привертала
групки дитячої творчої самодіяльності*

Перед відкриттям фестивалю гостей розважали юні танцюристки. Глядачі щиро аплодували їх мистецтву.

Благословити свято прибуло багато священників. Серед них - духовний наставник лемків всієї України отець-митрат Анатолій Дуда з Монастириськ

Серед присутніх провідні діячі лемківських організацій

На передньому плані справа на ліво:
 Володимир Шуркало - голова Пустомитівського районного об'єднання лемків
 Михайло Павлючик - м. Самбір, один з організаторів фестивалю
 Василь Мулеса - голова Всеукраїнського товариства «Лемківщина»
 Справа позаду экс-голова Світової федерації лемківських організацій професор Іван Щерба

Справа на ліво:
 Володимир Гутник - голова Зимноводівської ОТГ
 Степан Майкович - голова Львівської обласної організації «Лемківщина»
 Мирослав Дмитрах - перший заступник голови ЛОО «Лемківщина»

Урочистості розпочалися з підняття державного прапора та виконання Гімну. Підняти прапор мали честь сільський голова Зимної Води Володимир Гутник, голова Пустомитівської районної ради Галина Гичка та голова районної держадміністрації Ігор Хрунь. Після цього відбувся молебень за успішне проведення фестивалю.

На фото справа: Роман Филипів - заступник голови ЛОДА, Ігор Хрунь, Галина Гичка, Оксана Стоколос-Ворончук - заступник голови ЛОДА, Михайло Гичка - директор Львівської обласної лікарні, Ярослава Галик - голова Світової федерації українських лемківських об'єднань (СФУЛО)

Вітальне слово виголосили Володимир Гутник, Галина Гичка, Василь Мулеса

На свято з'їхалися численні гості: з сусідніх Тернопільської, Івано-Франківської областей, Польщі, Сербії та Словенії. Приїхали як активні учасники фестивалю. Своїми виступами засвідчили розмаїття та багатство лемківської пісенної традиції.

Сердечними були зустрічі добрих знайомих, споріднених працею на ниві збереження і примноження лемківських історії та культури. На фото: сільські голови Зимної Води та Сокільник - Володимир Гутник з онуком (зліва) і Михайло Криса з дружиною та внучкою.

Традиційною на фестивалі стала карта Лемківщини, на якій присутні могли спеціальними шпильками позначити села чи містечка, де проживали їх родини до депортації. Невдовзі карту рясно усіяли позначки.

Кульмінаційний момент свята - запалення ватри, або, як казали на Лемківщині, собітки.

Далі - сценою заволоділи хоріві та танцювальні колективи. На фото внизу:
 - співає легендарна львівська «Лемковина», диригент Юрій Кондратенко;
 - виступає ансамбль «Лемківський перстеник» з Горлиці, керівник Вікторія Гойсак.

На фестивалі народні майстрині пропонували вироби, які привертала увагу своєю вишуканістю та самобутністю. Дивуєшся, як через буремні десятиліття збереглася своєрідна техніка вишивки, виготовлення герданів, різноманітних сувенірів. Усі ці скарби ретельно фільмувалися під захоплюючі розповіді їх творців.

Світлини
на сторінках 1-6
Володимира
Чабана
за винятком
*1 - світлина на
сторінці 1
Ігора Салабая

Чудово організовано відпочинкову зону, де можна було родинно присісти за столики, розкласти мериндю, чи поласувати стравами місцевих кулінарів. Приємно відзначити, що ніхто у запалі спілкування не «перебрав» міри. Не забули і про дітей - для них передбачили атракціони, де вони могли забавитися.

Нова церква у Пустомитах

7

Справжньою окрасою Пустомит стала нова церква, збудована у традиціях дерев'яної архітектури Бескидів. Чудова споруда милує око гармонійними формами, приваблює атмосферою, яка витає там.

Дерев'яна церква - особливе місце зустрічі людини з Богом. Вона таїть у собі нерозривну єдність з рідною землею, вікові традиції будівничих, їх досконале відчуття краси та гармонії.

Опіку над спорудженням храму взяв на себе отець-декан Юрій Чудяк.

14 листопада 2018 року, в день Святих чудотворців-безсрібників Косми і Дам'яна, які в народі завжди були у великій шані, храм урочисто освячено та іменовано на їхню честь. Ця подія стала можливою завдяки підтримці багатьох пустомитівчан. Чин освячення в присутності великого згромадження парафіян і численних гостей звершив Архієпископ та Митрополит Львівський УГКЦ Ігор (Возьняк).

На урочистості прибули делегації Обласних лемківських товариств з Тернополя, Івано-Франківська та Львова на чолі з їх головами Олександром Венгриновичем, Оксаною Данилів, Степаном Майковичем.

У єдиному стилі формується інтер'єр церкви - різьблений престіл, іконостас, оригінальної форми кивот.

Завершення будівництва та освячення церкви припало на роковини важливих подій: проголошення у 1918 р. ЗУНР, Східної і Західної Лемківських Республік та депортації українців з їх етнічних земель у Польщі у 1944-1947 роках. На згадку про це тут встановлено пам'ятний знак і меморіальну дошку, які свідчать про трагічні та героїчні сторінки нашої історії. Новозбудована святиня є символом сотень українських церков, зруйнованих в часи лихоліть.

Світлини В. Чабана

Володимир Шуркало

На Пустомитівщині осіло немало родин, депортованих з Лемківщини у 1944-1946 роках. Вже тут народилися і вирости нові покоління. Для них ця земля стала рідною, але знають вони і про край предків, любов до якого перейняли від старших.

Ще в передчасі здобуття Україною Незалежності лемки на повний голос заявили про себе, що не втратили своєї самобутності. Енергійно розпочався процес гуртування лемківської спільноти. У 1989 році засновано Пустомитівську районну організацію у складі Всеукраїнського об'єднання «Лемківщина». Очолив її Андрій Барна, наступим головою був Юліан Френчко, а кілька років тому ним став Володимир Шуркало. Народився він у Пустомитах в сім'ї вихідців з села Радоцина.

На початку 90-х першою реальною справою стало створення хору «Радоцина». Його хрещеними батьками були Володимир Шуркало, Ігор Дідович, Андрій Барна та Володимир Воргач. Костюми для хористів пошили приватним коштом. Хор регулярно виступає на ватрах у Ждині та Монастириськах, без нього не обходяться щорічні кермеші на празник Святих Косми і Дам'яна. Впродовж багатьох років диригентом «Радоцини» є Любомир Грицевич.

На Лемківщині з давніх-давен велась традиція встановлення пам'ятних знаків. Хрести та фігури розміщували на роздоріжжях, при в'їздах до населених пунктів або на видних місцях. Й зараз нащадки продовжують традицію, привезену батьками «з дому».

З Божою допомогою кожна п'ятикратна річниця депортації залишає на пустомитівській землі карби пам'яті. У 2006 році до 60-тої річниці депортації у Пустомитах встановлено та освячено в день Св. Миколая 5 фігур (1-5), в тому числі 3 на місці зруйнованих в радянські часи (1-3). Диво, але поблизу цих фігур припинились аварії на дорогах та нещасні випадки в родинах.

До 65-ліття встановлено хрест (6) та коштом родини В. Шуркала при вул. Радоцинській побудовано каплицю з дзвоном (7). У ній розміщено раніше збудовану фігуру (5).

До 70-х роковин місто прикрасила чудова дерев'яна церква, до спорудження якої вагомо долучились лемки. Ансамбль церви доповнює оригінальний пам'ятний знак. Капличку і церкву при освяченні віддано під опіку чудотворців-безсрібників Косми і Дам'яна. Ці святі були дуже шанованими в народі, їх наймення носили багато лемківських церков. Така церква була і в Радоцині. Від неї залишились тільки сліди фундаменту, а при дорозі до нині стоїть скромна капличка Косми і Дам'яна, яку порятували від руйнівного впливу часу дбайливі руки радоцинців.

Заплава на Ставчанці

Через Пустомити протікає річка Ставчанка. В епоху повальної меліорації її та прирічковий ландшафт знищили. Кілька років тому стараннями Володимира Шуркала річці повернуто друге життя. Завдяки спорудженій греблі утворилась мальовнича заплава, берег якої є чудовим місцем відпочинку.

Пустомитівчани часто бувають на Лемківщині. Їздять на ватру у Ждині, відвідують села, звідки походять їх родини, ідуть на цвинтарі щоб впорядкувати могили рідних.

Освячення відновленого хреста

Відновлена капличка

Після панахиди на цвинтарі

Пульс нерозривного зв'язку з втраченою Вітчизною б'ється не лише у райцентрі. Село Пасіки Зубрицькі після війни прийняло багато родин з Закерзоння. Про скоєну над ними наругу нагадує встановлений 2007-го року у центрі села промовистий пам'ятник: жінка, що присіла - мовби вросла в землю, з спрямованим до неба страдницьким поглядом, однією рукою тулить до себе синочка, а у другій міцно тримає вирваний з корінням кущик калини. Обабіч центральної фігури стели з інформацією про виселенців. Не треба бути мистецтвознавцем, щоб відчитати задум скульптора.

Чудовий пам'ятник, скоріше меморіал, до 70-х роковин депортації українців із Лемківщини, Надсяння, Холмщини та Підляшшя відкрито 2015-го року у Сокольниках. На постаменті напис: «Без вини покарані».

Цей острівець пам'яті плід духовної єдності всієї громади села. Сільська рада та її голова Михайло Крися максимально сприяли реалізації народного проекту. Про створення та освячення меморіалу написано цікаву, гарно ілюстровану та добротню видану книжку.

У кожному селі пам'ятників не наставиш, але люди реалізують доступні їм форми єднання та самовираження. Так, у Годовиці віддавна існує жіночий вокальний ансамбль, який на доброму мистецькому рівні виконує лемківські та інші народні пісні.

Невблаганно біжить час, відходять у вічність патріоти, які за покликом серця доклалися до того, щоби пам'ять про втрачену, але таку близьку і дорогу Лемківщину тривала. То ж важливо, щоб молодші покоління переймали від них цю історичну естафету.

Закінчувалася Перша світова війна, тріщали кордони імперій. Поневолені народи піднялися до боротьби за незалежність, серед них і українці. 1-го листопада 1918 р. у Львові проголошено утворення Західно-Української Народної Республіки (ЗУНР). Цей акт знайшов широкий відгосок на Лемківщині.

Вже 4-го листопада у селі Вислік Нижній відбулися збори представників лемківських сіл Сянницького повіту. Провести ці збори у Сяноці не було можливо через присутність там сильного польського гарнізону. Збори проголосили утворення Східно-Лемківської Республіки, обрали Повітову Українську Національну Раду, яку очолив парох Вислока Горішнього Пантелеймон Шпилька. Для захисту Республіки організовано відділи міліції, комендантом якої став Андрій Кир – колишній австрійський підстаршина.

У грудні на нараді уповноважених прийнято ухвалу про приєднання республіки до ЗУНР. Цей факт занепокоїв поляків і вони вирішили чим швидше ліквідувати новопроголошену республіку. Після кількох невдалих спробах 23 січня польське військо захопило Вислік, а наступного дня після запеклого бою, у якому обидві сторони зазнали втрат, здобуло Команьчу. Не добившись зв'язку з Урядом ЗУНР, не отримуючи жодної допомоги, Східно-Лемківська республіка припинила існування. За місцем останнього бою Республіку ще називають Команецькою.

Вирували події і на Південній та Західній Лемківщині. 8-го листопада 1918 р. у Старій Любовні (нині Словаччина) засновано Руську Народну Раду, а 5-го грудня у Фльоринці проголошено створення Лемко-Русинської або Фльоринської Республіки. Обидва утворення діяли узгоджено у визначенні політичного вектора свого майбутнього. Після тривалих колівань було прийнято рішення про приєднання на умовах автономії до Чехословаччини. Це різко змінило позицію польських властей, яка до цього була в міру нейтральною. У середині 1920 року Фльоринську Республіку повалено.

Незважаючи на поразку, обидві Лемківські республіки відіграли надзвичайно важливу роль у становленні національної свідомості населення краю. Вони назавжди розвіяли міф про приналежність лемків до польського етносу.

Після освячення пам'ятної таблиці.
Третій справа - парох Команьчі
отець-декан Андрій;

Минало століття і пам'ять про ці важливі події майже затерлася. Враховуючи напругу, яка кілька років тому неочікувано виникла в українсько-польських стосунках, здавалось, що сота річниця омитою кров'ю патріотичного пориву лемків не буде відзначена. Та 3-го листопада 2018 року в Команьчі було встановлено і урочисто освячено пам'ятну таблицю.

Завдячуємо цьому Володимирові Шуркалу – голові Пустомитівського районного об'єднання лемків, Володимирові Гутнику - голові Зимноводівської ОТГ та Ігорю Дропі - керівнику будівельної фірми, родини яких походять з сіл Радоцина, Рихвальд та Більцарева відповідно, що на заході Лемківщини. З цього приводу під час освячення таблиці хтось пожартував: «Це ж треба, щоби лемки з Західної Лемківщини

встановили пам'ятну таблицю східним лемкам». Що ж, доля всіх лемків однакова...

Після чину освячення домовились кожного року 4-го листопада відзначати «День проголошення Незалежності Лемківщини».

Після завершення урочистостей пан Ігор запропонував Володимирові Шуркалу разом відвідати село Більцареву звідки родом його дід Теодор Горошак та дід його дружини Зоряни Володимир Федорчак. Дорогою обмінювалися враженнями про щойно звершений акт у Команьчі, а згодом зайшла мова про Більцареву, про її минуле, про трагедію депортації, про жорстокість, з якою було знищено лемківський світ.

...На північному заході Лемківщини, недалеко Грибова, в розлогій долині річки з давніх-давен стоїть село Більцарева. Село засноване у 1365 році королем Казимиром III-м невдовзі після захоплення ним Галичини. На той час ці гористі

Вид на Більцареву і гору Зеларку

терени були майже безлюдними. Власних підданих було обмаль, то й селили тут руський люд з бувшого галицького князівства. Отже, від початку залюднення на цій території жили русини, яких пізніше стали називати лемками. Перед другою світовою війною із 760-ти мешканців Більцареви 740 були лемками.

У 1735 році у селі побудували греко-католицьку церкву, яка функціонувала до 1945-го року. Тепер вона слугує костелом, але збережено частину вівтаря.

Церква
Св. Димитрія

Закінчення війни не принесло спокою на лемківську землю. У 1945-47 роках село опустіло. Його мешканців насильно депортували. Більшість опинилась в Україні, а тих, кому вдалося уникнути виселення, згодом вивезли на «землі одзискане». Частина осіла за океаном – переважно емігранти-заробітчани міжвоєнного періоду.

Через багато років тут, на старому цвинтарі, поставлено обеліск пам'яті родів, які жили у Більцаревій до 1947-го року.

У цьому селі народилися Семан Мадзелян (1922 - 2014) - лемківський письменник, автор слів популярної пісні «Під облачком», та Ярослав Трохановський (1940) - співак, диригент і композитор, який створив музику до неї. Їх твір є перлиною не лише лемківської, а й української та світової музичної культури.

...Володимир Шуркало згадує: «Прибули ми у Більцареву під вечір, помолилися в церкві і пішли на цвинтар. Ігор ставить лампадку перед обеліском колишнім жителям села. Спалах сірника будить вогник пам'яті, і в цей момент дзвонить дзвін – удар за ударом. Навколо нікого.

Ми стрепенулися від несподіванки... По кому дзвонить дзвін? Чому саме у цю мить? Може це голос предків, голос їх дяки нащадкам, які несуть у майбутнє пам'ять про Більцареву, про Лемківщину?

Зворушені подіями цього особливого дня, щасливі, повертались ми в Україну.»

Лемко-співи для всіх

Нині зростає зацікавлення пісенною традицією Лемківщини. Учасники популярних шоу з пошуку талантів дедалі частіше обирають лемківські пісні. Років три тому члени ГО «Молода Лемківщина» вирішили поглибити знання лемківських мелодій та розшукати тексти давніх співанок. Голова культурної секції організації, випускниця факультету культури і мистецтв Франкового університету Наталія Кухар очолила роботу, яка на сьогодні вилилась у декілька цікавих проектів.

Щонайменше двічі на місяць молоді лемки Львова запрошують усіх охочих познайомитись із культурною спадщиною Лемківського краю та прийняти участь у майстер-класі, який проводиться у приміщенні обласного товариства «Лемківщина», що на площі Ринок, 17. Ці зустрічі відбуваються у дружній атмосфері, мелодії підхоплюються всіма присутніми й надовго запам'ятовуються.

В теплу пору року Лемко-співи виходять на вулицю. Для цього є чудова нагода – щорічний фестиваль «Ніч у Львові», в час якого й проводимо Лемко-співи під відкритим небом. Місце обрано не випадково – сквер поблизу пам'ятника вірному синові Лемківщини, художнику-примітивісту світової слави Никифору (Епіфанію Дровняку). Невід'ємною частиною зустрічей є розповідь про життєвий шлях та мистецький доробок видатного маляра чи інших видатних постатей лемківського походження.

Іншим форматом проекту є «Лемко-співи в авто». Реалізуємо його разом із Суспільним телебаченням, яке веде рубрику «Лемко-співи» у програмі «Добрий ранок». Мешканці Львівщини мають можливість щочетверга дізнаватись про знакові місця у Львові, пов'язані з відомими вихідцями з Лемківщини, які залишили свій слід в історії. Вибір маршруту робимо так – зустрічаємося з друзями на Високому замку й вирішуємо куди сьогодні помандруємо по Львову автомобілем і дорогою заспіваємо лемківську співанку.

В такий спосіб ми разом з нашими прихильниками осмислюємо та відроджуємо культурний спадок, створений впродовж віків нашими предками там, на рідних землях. Сподіваємось, лемківська пісня звучатиме й надалі, надихатиме прийдешні покоління.

Записи програм можна переглянути на сторінці ГО «Молода Лемківщина» у соцмережі фейсбук за адресою – www.facebook.com/molodlem у розділі «Відео».

Микола Крупей - голова ГО «Молода Лемківщина»

Співає «Бескид»

У 1990 році у Івано-Франківську створено лемківський осередок, який наступного року реорганізовано у обласну організацію «Лемківщина». Одним з перших практичних кроків по гуртуванню лемківської спільноти на пропозицію Пані Івонни Сенко - секретаря осередку, стало створення хорового колективу, на який покладалося завдання відродження та популяризації духовної культури лемків. Ініціатива отримала активну підтримку і вже у жовтні 1991 р. хор розпочав регулярні репетиції.

Впродовж перших п'яти років керівником хору був виходець з Лемківщини Орест Турок, який привів його до звання народного. Йому ж завдячуємо нинішньою назвою колективу - народна аматорська лемківська хорова капела «Бескид».

З 1996 р. і до сьогодні капелу очолює Заслужений працівник культури України, доцент Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника Петро Чоловський. Ним укладено та видано два збірники пісень для хору: «Співає лемківська хорова капела «Бескид» (2007 р.) і «Ой верше, мій верше» (2013 р.).

Сценічний одяг капели створила її багатолітня староста (1992-2007 р.р.), Народна майстриня Пані Ірена Криницька-Омельченко. Завдяки її старанням і невтомній праці капела має справжній лемківський гардероб.

У капелі співають не лише лемки, але всі є великими шанувальниками лемківської пісні. Спів «Бескиду» лунав на сценах багатьох міст і сіл України, на різних фестивалях і конкурсах, на «Лемківській ватрі» у Ждині (Польща), «Дзвонах Лемківщини» у Монастириськах, «Гомоні Лемківщини» у Зимній Воді. 7 квітня 2019 р. капела дала концерт у м. Бурштині, яким започаткувала серію виступів на відзначення 75-х роковин початку масового виселення українців з їх етнічних територій у Польщі.

Особливо слід відзначити, що минулого року капелу було запрошено до участі у виставі Івано-Франківського національного академічного драматичного театру ім. Івана Франка «Вигнані з раю», яку глядачі сприйняли з надзвичайною теплотою. Це вистава про виселення лемків з рідних сторін. Головну роль виконала Заслужена артистка України Галина Баранкевич, яка походить з лемківського роду. Виставу було показано не лише у Івано-Франківську, а й у м. Городенці та у театрі ім. М. Заньковецької у Львові. Упродовж свого творчого шляху «Бескид» дав понад 270 концертів, серед яких 80 сольних. У репертуарі капели понад 100 лемківських пісень. Всі твори виконуються акапельно, що вимагає особливої культури співу від її учасників.

Лев Мончак, Світлана Яніцька

Слово про ювіляра

2 квітня свій 55-й день народження святкує сільський голова Зимноводівської об'єднаної територіальної громади Володимир Степанович Гутник.

Народився він у селі Поморяни Золочівського району Львівської області. У 1986 році закінчив Львівський сільськогосподарський інститут за спеціальністю агроном. Згодом здобув другу вищу освіту - економіст з бухгалтерського обліку і аудиту.

Свою трудову діяльність розпочав у 1986 році головним агрономом колгоспу у Мостиському районі. Здобув немалий практичний досвід, заслужив авторитет.

Працював заступником начальника Мостиського районного управління сільського господарства, директором держгоспу «Дружба», заступником голови Мостиської райдержадміністрації та на інших посадах. З 2000-го по 2006-й рік - приватний підприємець.

У 2006-му обраний сільським головою села Зимна Вода, а на недавніх місцевих виборах йому довірили очолити ОТГ, до якої увійшли території колишніх сільських рад Зимної Води, Лапаївки та Скнилова. Завітавши сьогодні у Зимну Воду - найбільше за чисельністю жителів село України, швидко приходиш до висновку, що тут хазяйнує вмілий господар. Про це, зокрема, свідчать добре розвинута інфраструктура села, стан доріг та громадських будівель.

Пан Володимир вважає своїм першим обов'язком створити людям комфортні умови для життя. За роки його головування в селі збудовано амбулаторію, дитячий садок, оновлено до невпізнання дві середніх школи, побудовано сільський стадіон, два спортивних майданчики з штучним покриттям, шість тренажерних та півтора десятки дитячих майданчиків, понад 25 кілометрів каналізаційних та понад 40 - водопровідних мереж, проведено капітальний ремонт центральних доріг села та багато іншого. Систематично ведуться роботи по благоустрою, освітленню вулиць. Відремонтовано та по сучасному оснащено Народний дім, побудований ще перед війною.

Село живе активним культурним життям. Проводиться багато заходів по національно-патріотичному вихованню молоді. В Народному домі діє понад 10 гуртків, у яких займаються діти. Творчі колективи села є учасниками різноманітних концертів, конкурсів, фестивалів, в тому числі і міжнародних. Дитячий зразковий танцювальний колектив «Бавниця» та квартет «Дивоцвіт» вже двічі були учасниками фестивалю Лемківської культури у Ждині. Тож є чим пишатись.

Традиційним стало проведення у Зимній Воді такого масштабного заходу як обласний фестиваль «Гомін Лемківщини». Цьогоріч він відбудеться вже в п'яте. Його ініціатором був Володимир Шуркало - голова Пустомитівського районного об'єднання лемків. А дістав приписку фестиваль у Зимній Воді оскільки там проживає немало вихідців з Лемківщини та інших українських етнічних регіонів у Польщі. До того ж, рід ювіляра ведеться із великого лемківського села Рихвальда Горлицького повіту.

Проводиться фестиваль у мальовничій місцині посеред лісу, де збудовано сучасний стадіон з роздягальнями і концертну сцену. З допомогою генерального директора ТОВ «АЙПІЕ-Л» Петра Писарчука зроблено тентовий «зал» на 500 глядачів. До речі, його батьки теж були вихідцями із Рихвальда і, свого часу, звідали гіркої долі вигнанців з рідної землі. А вже, близько 700 тисяч українців було депортовано з їх прабатьківських земель, що після війни залишилися у Польщі - близько пів мільйона переселено в Україну та 170 тисяч на понімецькі землі. Наші нащадки про це дуже мало знають. Тому великою заслугою Володимира Степановича є те, що він активно долучається до збереження історичної пам'яті про найзахіднішу гілку українського народу - лемків, їх культури, пісні, мови.

Турботи про добробут села займають ліву частку у житті Володимира Гутника, але ж не хлібом єдиним... Поза ними він цікавиться історією, перш за все, історією України, слідкує за розвитком її стосунків з сусідніми державами. Йому часто доводиться репрезентувати свій регіон у різних заходах транскордонної співпраці, то ж ці знання додають аргументованості у розмовах з зарубіжними колегами, позитивно впливають на результативність перемовин.

Пан Володимир глава великого сімейства. Цьогоріч виповнюється 35 років як поєднав свою долю з Богом судженою дружиною Галиною. У мирі та злагоді ідуть вони життєвою дорогою, народили та виховали трійко дітей - двох доньок та сина, мають чотирьох онуків. З ласки Господньої при здоров'ї мама та бабуся. Хай повниться їх дім дитячим гамором та мудрістю старших.

Церква у Рихвальді

Рихвальд - одне з найстаріших та найбільших лемківських сіл. Перша згадка про нього датується 1404-м роком. До виселення налічувало 1160 жителів, з них 1120 лемків. Зараз там проживає 246 осіб. У селі була греко-католицька церква.

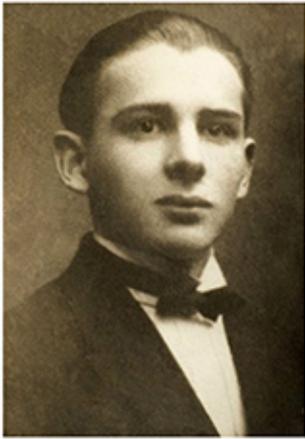
Пан Володимир часто буває на лемківській ватрі у Ждині, від якої до Рихвальда рукою подати. На ватрі зустрічає давніх друзів, земляків. Цього разу зустрів Анничку - відому співачку, рід якої походить з Рихвальда.

У всіх справах надійною опорою для Пана Володимира є його сім'я. З далеких чи близьких доріг він спішить до рідного дому, бо знає, що там його з нетерпінням чекають найдорожчі люди.

На фотографіях:

1. Дочка Юля, внучки Вікторія та Діана, Ювіляр, син Роман з внуком Нестором, дочка Оксана;
2. Сидять - мама та бабуся; позаду зліва на право - дочка Оксана, дружина Галя, теща Анна, дочка Юля; сидять на підлозі прекрасні внученьки. Всі щасливі, бо знайшли під ялинкою подарунки.
3. Син Роман з дружиною Мартою та дітьми.

Після довгих років замовчування у кінці 60-х талант Антонича, мов травинка з під асфальту, пробився до людей і першим, що збудив у їх душах, було здивування. Здивування незвичним стилем, яскравістю відчуттів, образністю їх поетичної передачі. Сьогодні про нього знаємо, здається, все, але кожного разу, коли торкаєшся подарованого нам антоничівського спадку, не втомлюєшся захоплюватись і гордитись. Звідки у людини, народженій у лемківській глибинці, така проникливість сприйняття, такий масштаб і образність мислення, як можна за коротких 28 літ життя залишити по собі такий незбагненний творчий Еверест?

Свого часу мене вразив вірш «Елегія про співучі двері». Це вірш про людську пам'ять, яка з вершини прожитих років вертає нас до днів дитинства, юності. Для мене ця тема особлива. Мій рід з діда-прадіда коринився у лемківському ґрунті з якого у 1946 році нас вирвали. Пам'ятаю, як тут, в Україні, на уродини, на свята збиралася родина і за столом всяка розмова мимоволі звертала на тему «як було там, дома...». Почитаймо Антонича і впізнаймо у ньому себе:

Співучі двері, сивий явір,
старий, мальований поріг.
Так залишилися в уяві
місця дитячих днів моїх,
так доховала пам'ять хлопця
зат'марені вже образи,
такий обмежений став обсяг
тієї пісні, що дрижить,
яка зворушенням хвилює
та все ж без зайвої сльози
пейзажі споминів малює,
і хочу знову пережити
хлоп'ячі радощі та бурі.
Швидкіш струмує в жилах кров
і сяють щастям очі хмурі,
в долоні легшає перо.

Ще пам'ятаю: на воді
дрижачі іскри ранок сіє.
Ще пам'ятаю, білий дім,
Де стіни з дерева та мрії.
Ще пам'ятаю: в сонці міст
рудий хребет ліниво гріє,
неначе велетенський кіт,
що в сні ледачим очі шулить.
І дім і міст, мабуть, стоять
Але для мене вже минули
І тільки спомином горять.
...
Співуча сіль, крилатий явір
І тесаний, дзвінкий поріг.
Отак змальовує уява
Місця хлоп'ячих мрій та втіх.

Біографічна довідка

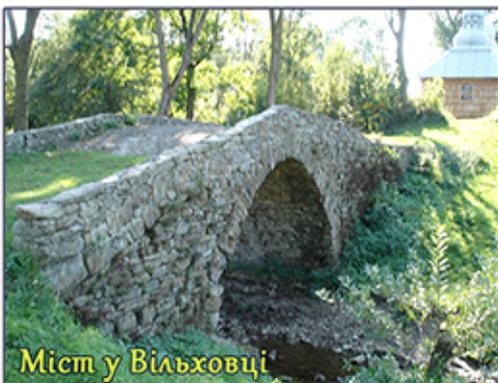
Народився на Лемківщині у селі Новиця у сім'ї священника. Початкову освіту здобував у приватної вчительки.

Впродовж 1920–1928 років навчався у гімназії в Сяноку. На цілу Лемківщину це була одинока гімназія, де вчили також і української.

У 1928–1933 роках Антонич – студент Львівського університету. У 1934 році одержав диплом магістра філософії.

Навіть для високоосвіченого українця в той час у Польщі державної роботи не було, тож поет заробляв на хліб насущний пером. Друкував у журналах і газетах вірші, статті про літературу і мистецтво.

Все тут реальне – поріг, іскри на воді, стіни з дерева і, навіть, міст-кіт. Все це побачиш на Лемківщині. А яка чиста і проста, мов дзюркотлива джерельна вода, мова. Віддаємо належне україноцентричності творчості поета. Цю свою визначальну рису закладено у його душу змалку. Маємо завдячувати це невідомим учителям, простим Новицьким Дівчатам, що наймитували у родині Антоничів, бавлячи піснями їх дітей. Великий талант обов'язково знаходить шлях, єднаючий серце митця з *душею* його народу.

Міст у Вільховці

На могилі Антонича

Антонича пам'ятають. На його могилі не переводяться квіти. Цього разу хтось, кому поет особливо близький по духу, залишив скляночку вина та цукерку. Промовистий жест ...

Володимир Чабан

Світлини автора

Світлій пам'яті Терези Кищак.

12-го лютого 2019 року у Львові на 85-му році життя відійшла у вічність народна майстриня Тереза Кищак, дружина відомого лемківського різьбяр Степана Кищака.

Народилася 12-го січня 1935-го року в с. Ростайне Ясельського повіту в родині Стефана і Ольги Русиників, яким окрім доньки Бог послав ще й трьох синів.

Батько Терези був сільським війтом. Мали доволі велику господарку: поле, ліс, коней, худобу, жили заможні. Влітку 1945-го року були змушені все залишити. По нелегкій дорозі опинилися на Донбасі неподалік Горлівки. Життєві умови були дуже важкими і наступного року родина вирушила поближче до рідних сторін. Через пів року з великими труднощами, добралися до Львова, але осісти там не змогли. Врешті, під кінець 1947-го року опинилися в селі Сусідовичі Старосамбірського району. Батька обрали головою сільської ради.

За допомогу в оформленні документів колишнім упівцям його арештували, осудили і вислали до Воркути. Родина переховувалася і лише через два роки оселилася у селі Михайлівці неподалік Дрогобича в будинку брата Івана. Там працювала вчителькою братова дружина, якій і надали житло. Прожили під цим гостинним дахом п'ять років. Поступила у Бориславське педучилище і по завершенню навчання отримала скерування на посаду вчительки української мови та літератури у школі села Арламівська Воля Мостиського району. Продовжила навчання у Дрогобицькому педінституті, який закінчила у 1960-му році.

У 1956 році батька амністували і сім'я переїхала до Миколаєва, де на той час жив брат Михайло.

Сталося так, що Всевишній поєднав долі Пані Терези і Степана Кищак – також вигнанця з Лемківщини. Прожили вони довге і щасливе подружнє життя – цілих 60 років. Народили та виховали двох прекрасних доньок, які обдарували їх трьома онуками та чотирма правнуками.

Багато що забрало лихоліття, яке довелося їм пережити, та не змогло забрати найважливішого – Віри батьків, Любові до втраченої Батьківщини, гордого та багатогранного лемківського Духу. Для своїх родин та лемківської спільноти вони стали хранителями та примножувачами народних традицій – найціннішого скарбу, без якого ми не ми.

Пані Тереза одна з співorganizаторів народного хору «Лемковина» та перша його солістка. Завдяки їй не мало земляків влилися у цей непересічний, нині відомий у цілому світі, колектив. Присвятила себе і хорові нашої Лемківської церковці – до останніх днів життя, часто через «не можу», приходила сюди, щоби долучити свій голос до прослави Бога.

Інше її захоплення – писанка. Досконало володіла мистецтвом писанкарства, передала його своїм дітям, близьким, проводила численні майстер-класи, учасниця багатьох всеукраїнських та міжнародних виставок, фестивалів «Лемківська писанка» у Львові.

Була також великим знавцем та цінителем лемківського жіночого одягу, прикрас, вишиванки. Такі речі у лемківських родинах передавалися від покоління до покоління. Зберегла вишиті сорочки своєї бабусі, які вже на схилі літ подарувала Львівському етнографічному музею. А скільки сама вишила та роздарувала...

Лемкині були добрими господинями і зі скромних дарів каменистого лемківського поля вміли приготувати смачні і поживні страви. Пані Тереза і у цій царині була неперевершеним майстром. Готувала з любов'ю, збирала народні рецепти, придумувала свої. Нагромадженими впродовж років знаннями і досвідом поділилася у книжечці «Традиційні лемківські страви».

Була вірною дружиною, соратницею чоловіка у лемківських справах, була доброю матір'ю, наставницею, люблячою бабусею та прабабусею.

Недовго пережила свого чоловіка. 14 лютого 2019 року спочила поряд з ним на цвинтарі Соکیلник, що біля Львова. Про місце свого упокоєння подбали заздалегідь. На скромному пам'ятнику під їх іменами викарбувано слово «Лемківщина». Не можуть без неї і там, у Засвітах, бо тут, на Землі, понад усе любили її, свою стражденну Лемківщину.

Вічна їм пам'ять!

Хор «Лемковина» та лемківська громада Львова сумують за нею.

Наші Ювіляри

- 90** – Сухорський Андрій Петрович – видатний різьбяр, Заслужений майстер народної творчості України (1984), член Спілки художників України. Понад сто його кращих творів знаходяться у фондах та представлені в експозиціях українських і зарубіжних музеїв. Народився 21 серпня 1929 р. в селі Вілька Сяницького повіту.
- 85** – Тавпаш Андрій Іванович – урядовець, колишній керівник фірми «Світоч», активний лемківський громадський діяч, член редколегії «Лемківського календаря», активний його дописувач, меценат. Народився 2 березня 1934 р. в селі Святкова Велика.
- 80** – Кушнір Іван Максимович – диригент, педагог, Заслужений працівник культури, Відмінник народної освіти, багатолітній керівник легендарного хору «Лемковина». Народився 16 липня 1939 р. у селі Бонарівка Короснянського повіту.
- 80** – Венгринович Олександр Іванович – будівельник, один з найвидатніших громадських діячів Лемківщини. Багаторічний голова Тернопільського обласного товариства «Лемківщина», член президії СФУЛО, голова Всеукраїнського товариства «Лемківщина», організатор фестивалів лемківської культури на Тернопільщині. Народився 23 листопада 1939 р. у Криниці.
- 75** – Антонів Петро Степанович – практик і вчений у галузі сільського господарства, дослідник осадництва в долині річки Ославиця, активний дописувач «Лемківського календаря» Народився 12 червня 1944 р. в селі Ославиця Ліського повіту.
- 75** – Байса Володимир Васильович – викладач коледжу, багаторічний голова Дрогобицького товариства «Лемківщина». Народився 25 вересня 1944р. у селі Чорне Горлицького повіту.
- 70** – Гандяк Петро Васильович – активний діяч лемківської громади Львова, активний член Фондації дослідження Лемківщини, а з 2006-го по 2017-й її голова. Народився 5 травня 1949 р. в селі Лукавиця Самбірського району. Батько – уродженець села Свіржова Руська Ясельського повіту.
- 70** – Лаврінок Іван Михайлович – голова Надвірнянської районної організації ВУТ «Лемківщина». Народився 24 липня 1949 року.
- 70** – Максимович Владислав – адміністратор лемківської інтернетової сторінки, збирач та популяризатор лемківського фольклору, власник найбільшої у світі відеотеки з лемківської тематики. Народився 5 вересня 1949 р. в Любліні, з 1964-го р. проживає у США. Батько Іван родом з села Волпушова, мати Марія з Гирової.
- 65** – Русиняк Ігор Петрович – працівник сільського господарства, фермер, багатолітній член Фондації дослідження Лемківщини, меценат. У своєму будинку в Рудках має кімнату-музей лемківської культури. Народився 14 лютого 1954 р. в селі Олешка Монастириського району Тернопільської області. Родина походить з села Андріївка Новосондецького повіту.
- 60** – Марканич Олександра Василівна – голова регіонального лемківського товариства «Бескидське земляцтво», смт. Брошнів-Осада Ів.-Франківської області. Народилася 3 травня 1959 року.
- 60** – Михайлишин Мирон – священник, магістр богослов'я, організатор і активний учасник лемківських релігійних та культурно-мистецьких дійств. Народився 1 вересня 1959 р. в Сяноці. Батько Іван родом з Куляшного.
- 55** – Гутник Володимир Степанович – працівник сільського господарства, урядовець, голова Зимноводівської об'єднаної територіальної громади (ОТГ), співзасновник та активний організатор обласного фестивалю «Гомін Лемківщини». Народився 2 квітня 1964 р. у селі Поморяни Золочівського району Львівської області. Батько родом з села Рихвальд Горлицького повіту.

19 січня 2019 року у місті Тернополі відбулося засідання колегії
 Всеукраїнського товариства «Лемківщина»

На фотографії зліва направо:

Фото - Іванна Склярова

Ярослав Кобилів (Ів.-Франківськ), Микола Крупей (Львів, голова ГО "Молода Лемківщина"), Галина Припулка (Львів), водій, Іван Радь (Львів), Ігор Дуда (Тернопіль), Олександр Венгринович (Голова ВУТ "Лемківщина"), Ярослава Галик (голова СФУЛО), Степан Майкович (голова Львівської ОО ВУТЛ), Оксана Данилів (голова Ів.-Франківської ОО ВУТЛ), Богдан Дудяк (Чортків), Віра Дудар (Директор Музейного комплексу "Лемківське село", м. Монастириська), Любов Мельничук (Ів.-Франківськ), Степан Криницький (Ів.-Франківськ), Степан Антонів (голова Вінницької ОО ВУТЛ), Микола Букацький (голова Хмельницької ОО ВУТЛ)

Співаник, який завжди з тобою

У пісеннику «Молодї Лемківщини» зібрано найчастіше співані пісні з Лемківського краю. Серед них можна знайти як тужливі пісні за рідною землею, так і пісні веселі, парубоцькі, дівочі, пісні, які наспівували при святі чи при роботі, і які супроводжували мандрівників у дорозі.

Захоплююча краса гір Низького Бескиду відобразилася у піснях лемків, надала їм надзвичайного звучання, своєрідного колориту і мелодійності. Оригінальність пісень зумовлена ще й характерною лемківською говіркою.

Охочі придбати примірник співаника – звертайтеся за телефоном: +38 093 531 21 00 (Микола).

